

ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ

DOBROUDJANSKY GLASSE

ОРГАНЪ НА ВЪРХОВНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ КОМИТЕТЪ.

— Урежда редакционенъ Комитетъ. —

АБОНАМЕНТЪ:

ЗА БЪЛГАРИЯ ГОДИШНО 20 ЛЕВА
6 МЪСЕЦИ 12
ЗА СТРАНСТВО 1 година 40

Единъ брой 20 ст.

Телефонъ на редакцията № 368.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ се плаща по споразумѣние.
Адресъ: "ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ" — ПЛОЩАДЪ
"ОТЪ ЧЕРНА ДЖАМИЯ" № 5. • • • • •
ИЗЛАЗА ВТОРНИКЪ И ПЕТЪКЪ
РЪКОПИСИ НЕ СЕ ВРЪЩАТЪ

Петъръ В. Миховъ.

Прѣвратна сѣдба.

Du vaincre sans péril on triomphe
sans gloire. Corneille (Cid.)

Подобно на феникса въ гръцка-
та митология, Ромъния възкръсна
изъ сѣдбата на собственитѣ си раз-
валини.

Каква прѣвратностъ наистина въ
сѣдбата на една държава, какво
непостоянство въ политическата ка-
риера на единъ народъ!

До вчера газена отъ неприятел-
ски кракъ, до вчера изживявала мръ-
менти на географическо изчезване и
политическо обезличаване, до вчера
изпитвала всички ужасъ на изоста-
ненъ и безпомощенъ съюзникъ —
днесъ, Ромъния, съ походката на по-
бдителъ и самообладанието, на
первостепенна държава, иска да
изпълнява мисията на стражъ на
Балканитѣ и играе голѣмата роля
на арбитръ въ рѣшаването на по-
литически проблеми отъ всеобщо
значение.

Вчера живѣла съ болѣзнено съ-
знание, за безвъзвратно направена
губелна крачка по широкия дръмъ
на мировата борба за постигане на
национални идеали и политически
аспирации — днесъ сѣдбата Ромъ-
ния живѣе съ чувството на облек-
чение, за избѣгната катастрофа и
съ радостта на побдителъ за ре-
ализиране на сладко дълъгъ блъ-
блъвъ... И прѣдъ ослѣпительната
сѣвнина на утрѣнната зора, прѣдъ
радостния повикъ на сѣдната шас-
тиче — мѣрката за нормалното и
естественото и напуска критеритѣ
за разумното и възможното и изо-
ставя...

Добри приятели, вѣрни съюзи-
ци и искрени доброжелатели отъ
правятъ своитѣ увѣщания, изказватъ
своитѣ опасения, прѣдупрѣждаватъ
и заплашватъ, ала всички тѣхъ ус-
или оставатъ суетни: Ромъния, по-
добно на Médée, въ знаменитата
трагедия на Corneille, подъ сѣщото
име, отговаря самоуверено и над-
менно:

"Moi, dis-je, et c'est assez"

И наистина, събудила се единъ
пътъ прѣдъ перспективата за пълна
рестаурация на територията си прѣ-
ди 1913 год. — нѣщо, което прѣди
септемврийскитѣ събития, бѣ една
недостижима мечта и за разпалена-
та фантазия на най-оптимистично
настроения ромънски държавникъ,

Веднажъ стъпила здраво на
собственитѣ си крака, веднажъ по-
чувствувала се господаръ въ соб-
ственото си оплеме, веднажъ ос-
лободена отъ тежкия ботушъ на
войника — окупаторъ — нацията
защипнава сѣдката се отърсва
отъ страхливата психика, която
дългогодишнитѣ военни неуспѣхи бѣ
създали, и веднага си дава видъ на
държава съ пълно съзнание за да-
дени жертви и постигнати резул-
тати. И ето я — скромна проси-

тежка за рестаурация на нейния
суверинитетъ върху старата ромъ-
нскиа територия — тя дава широко
поле за своитѣ забравени, поли-
тически аспирации и национални
помогвания.

Днесъ политиката на експан-
сивностъ, задъ бръговетѣ на истори-
ческата рѣка, чийто буйни води
бѣха почервенѣли въ 1711 год., въ
армето на Петъръ Велики, отъ
кръвта на руския войникъ въ бор-
бата му съ османлитѣ. Резултатъ:
Бесарабия пада подъ тежката рѣка
на ромънската олигархия. Утрѣ по-
литика на национално закрѣп-
ване и политическо обособяване отъ
въдъ силуета на мѣлководитѣ Карпати.
Послѣдница: — културнитѣ жители
на плотороднитѣ трансилвански
банатски равнини подъ закрилата
на ретроградна и консервативна
Ромъния!

Днесъ е политика на корегиране
граница, лишена отъ стратегически
прѣимущества и икономически удоб-
ства, и като послѣдница — хубавата
Буковина, включена въ политичес-
китѣ рамки на ромънската държава!
Утрѣ политиката на насичане тери-
ториалнитѣ апетити.

Резултатъ: заграбван-
ето на славянската, съ своето класи-
чно плодородие, вѣликолѣпна до-
бруджанска равнина, съ своето бъл-
гарско население, носителъ на най-
здравитѣ славянски добродѣтели,
за които тѣхъ много говорятъ без-
пристрастнитѣ западно-европейски
пътешественици и учени етнографи.

Тѣхъ далечъ проникнала мръквата
на ромънския империализъмъ —
ромънската делегация, прѣдлагава
вече претенции на по специално
трегиране въ Версайлъ отъ страна
на Съвѣта на 5-тъхъ. Обаче, еже-
дневнитѣ, постоянни и нескончаеми
изложения на Братизно, прѣдъ Lan-
sing, Balfour, Clemenceau, докарва
конфликтъ, който се свърши съ
връщането въ Букурещъ на първия
делегатъ на ромънската мисия.

Но вѣрменното шастие, тѣхъ ще-
дрокъмъ Ромъния, като че не бѣ
прѣстанало да я навѣщава. Между-
народното политическо положение
помагаше: червеятъ на разложе-
нието и липсата на организация въ
Унгария повдига западналия ромъ-
нски авторитетъ. И слабата Ромъ-
ния, използвайки вътрѣшнитѣ
междоусобици на своята съседка се
явява съ нова мисия: — унищожителъ
на едно болшевишко гнѣздо.
Сѣга вече ромънскитѣ претенции
нѣчатъ край. За моментъ тѣ си въо-
бразява, че е извадена отъ прѣви-
дѣнието на играе една отъ първитѣ
роли въ Централна Европа. Въ сво-
ето ви окомѣние, тѣ даже не отго-
варя на ногитѣ на Париската кон-
ференция. Въ своята самопаднаостъ,
тя провокира Америка.

Зеръ — нали Ромъния е вече
една голѣма сила? — Нали тя ве-
че възвѣсти, че готви, заедно съ
Деникинъ, голѣма офанзива противъ
болшевикитѣ задъ Днѣстеръ? Явно
е, прочее, че може да си позволи
този луксъ да влѣзѣ въ конфликтъ

съ цѣлия свѣтъ.

Нека Ромъния, обаче, не забравя,
че шастнето е измѣнчиво... Та
како по-блѣсково доказателство за
това отъ собствената и днешна
сѣдба?

Бор. Андрѣевъ.

Злокобното тълчание...

Маневритѣ и страхливѣтъ на съседитѣ — Ромънската преса за работата на
Конференцията по договора съ България и проучването на
добруджанския въпросъ.

Ромънската преса е много въз-
будена отъ... тълчанието. Съобщитѣ
се ядосватъ и показватъ недоволство
отъ отъ "мѣлководитѣ" на
конференцията, която не била още
причина договора на България. Мъ-
непритѣ на съседитѣ все още про-
дължаватъ. Тѣхъ съобщаватъ за
появяването въ Добруджа, Македония
Тракия на мнѣми български чети и
тѣхъ извѣстията отъ тѣхъ застрѣна; тѣхъ
извѣстията въ Добруджа, прѣблечени
въ българска военна униформа — жан-
дарми, като "освободители" и подбут-
ватъ населението да посрещне въ-
дѣтъ "освободителитѣ", съ очевид-
ната цѣль, отпослѣ добруджанското
население да бѣде прѣвѣдено по
най-жестокъ и безмисленъ начинъ,
като бунтовници и български шпи-
они... Съобщаватъ най-сетѣ за ре-
волюция въ България. Съ тѣхъ ма-
неври тѣхъ искатъ да обърнатъ внима-
нието на конференцията за "лошитѣ
извѣстия, които пристигатъ отъ Бъл-
гария", уведомявайки конференцията,
че тѣхъ е, на поста си, готови да
омиротворятъ и възстановятъ реда и
спокойствието — отъ което, разбира-
ме, не съвѣтѣ не се нуждаемъ и за
което нѣтъ благодаримъ...

Вѣрменъ нашия примирителенъ
языкъ, съобщитѣ продължаватъ да по-
казватъ остритѣ си зъби, готви да
ни разкъсатъ, като същевременно
тѣхнитѣ рѣшени джакватъ по насъ!
Вѣрменъ, до сме въ неизвѣстностъ и
изолация отъ свѣта, все пакъ нѣ
запознаме нуждното спокойствие, а
пъкъ наглежда, че тѣхъ то цѣли
чадата на храбрия Михай.

Безъ да щатъ, съобщитѣ, прѣд-
но ромънскитѣ, издаватъ страхливѣтъ
си, прѣдизвикани отъ нашето спокой-
ствие, което се гради наключително
върху убѣждението, че безпристраст-
ността и справедливостта въ кон-
ференцията ще наддѣлѣатъ и ще опо-
могнатъ за правилното разрѣшение
на всички въпроси, между, които сѣ
нашъ — добруджанскитѣ, който
макаръ и безспоренъ, не се оспорва
отъ заинтересованитѣ ни съседъ.

Опасенията на съседитѣ сѣ по-
нятни и напълно основателни, като
се иматъ прѣдъ видъ историческитѣ
и дипломатически документи, писани
отъ старитѣ ромънски държавници,
които при изникналия въ 1877 г.
споръ, да се заимѣи Бесарабия съ
Добруджа, се държаха напълно без-
пристрастно, съобразявайки се съ
римската народна поговорка: ("Чуж-
дотъ не иска да си свое прѣтенди-
рамъ") и съ Бисмарковата рецепта:
"Non plus ultra". Проглашаватъ се

споредъ чергата си!...

Ние, добруджанци, знаемъ, че
Добруджа е наша; това, обаче, съ-
сѣмъ не поирѣчи на ромънитѣ да ра-
зорятъ роднитѣ ни огнища, заварени
отъ нашитѣ праѣди, да ни изгонятъ
отъ тамъ и сега да претендиратъ за
Добруджа! Сѣщата оная страна, ко-
ято праѣдитѣ и дѣдитѣ ни сѣ по-
риде съ своя древенъ плури и кул-
тивирали съ своя трудъ. Въ редъ ро-
мънски списания, сѣдѣ заграбването
на нашата татковина, ромънитѣ поч-
наха да пишватъ, че: "... провинци-
ята Добруджа е ромънска отъ пра-
ѣдитѣ (б. а. тѣхнитѣ); и завладѣна
съ крѣвта на нашитѣ отци, ала вър-
ху която България джѣрляне лакомитѣ
погледи, и като че ли да я заграби,
сѣмѣтайки я българска зомя, заробена
отъ чужденци!"... Това, обаче,
опровергава и самиятъ ромънски ми-
нистеръ-президентъ Ионъ Братинку,
въ своето интерю, дадено на корес-
пондента на "Deutsche Zeitung" въ
Виена на 2 априлъ 1878 година, кой-
то на защитването на кореспондента
за стансвието на ромънскотъ при-
вѣтство по въпроса за заимѣяване-
то на Бесарабия съ Добруджа, меж-
ду Русия и Ромъния, отговорилъ:

— "... Безъ Бесарабия бихме
били ограбени отъ Русия, Австрия,
Турция и България (Б. А. — Ромъ-
нитѣ винаги созватъ на чуждия свѣтъ
на опасната и немирна България,
която само мисли да граби и напада",
което върпатъ и сега, като въ за-
ключение прѣдлагатъ разорженето
на България, макаръ, че скоро сѣдѣ
освобожденето на полѣдната, първи
я нападнаха братия сѣрби, прѣдъ-
водвани отъ кралъ Милана, а въ
1913 година сѣмѣтъ ромъни, които
дойдоха да "омиротворятъ"...)
Добруджа не ни отвара изходъ и
бихме могли да се съобщаваме съ не-
или съ Черно море само, посредъ
ствомъ мотури безъ пѣтица, или
пъкъ по околнитѣ пътъ прѣвъ усти-
ето на Дунава. Така одѣстъ не мо-
жемъ да приемѣмъ подъ никакво
условие".

Кореспондентътъ останалъ зачу-
денъ:

— Що рече, отказане да при-
емѣ Добруджа?

— Положително, ние не ще при-
емѣ Добруджа.

— Но ако Русия насилъ завземе
Бесарабия.

— Не можемъ да я спрѣмъ. Срѣ-
щу прѣвѣзходната сила на голѣмъ
макитѣ, не може да сторимъ нищо. Не
можемъ да окажемъ материално про-
тиводѣйствието, това е ясно. Ала при

все това, ние не ще приемем Добруджа.

(Вж. в „Съюза Ромънъ“ — 25.II.1871 год.).

Така говореше тогавашния Ромъния, чрез устата на Ионъ Р. Братияну, Г. А. Розети, М. Когалничану, Дим. Сгурда и други министри.

Въ 1913 г. пък, Такъ Човеску, генералъ Плеску, Ионъ и Винтила Братияну, бяха заявили, че: „Добруджа е била дробъ на Ромъния, безъ който тя не би могла да дъхне“.

А следъ дъвѣтио време, ромънската преса почна да претендира за Русе, Шуменъ, Варна!...

Сегашните опасения на съседитъ се дължатъ главно на това, че старата ромънска дипломатическа архива опровергава всички твърдения, какво, че Добруджа била ромънска провинция. Историата не прощава, това съседитъ знаятъ и затова не могатъ да запазятъ спокойствие; тѣ знаятъ също, че представителъ на конференцията стари ромънски прѣписки, за разяснение на добруджанския въпросъ, биха пронаели своя убийственъ ефектъ. Прѣдвиджайки това, Братияну подбуну ромънския прѣдатъ да изкаже недоволството си отъ мълчаливата (Б. А. — Споредъ насъ: пълнелната) работа на конференцията и... да прѣдлага посоро да стане връчването на договора за миръ съ България.

Съ право паритатъ съседитъ мълчаливо „злостно“, защото то най-ясно говори за добросъветната работа на конференцията, отъ която, като отъ суда се плашатъ журалиститъ нийкъ комшии.

Прѣди известно време, тѣ прѣдлагаха: „българската делегация да бъде призвана въ Солунъ, само за да подплати прѣсдата на непоправимия и размирень български народъ“... Когато делегатитъ бяха повикани и отпътуваха за Парижъ, комшиискитъ вѣстници самоуверено прѣдадоха следното заключение, подъ съобщението, за отпътуването на българ. делегация: „Изглежда, че и българската делегация ще сподѣли участъта на турската тапана, като бъде изпъждана обратно“.

Д. Кацевъ.

Вижте ги! Съятъ култура.

Омиротворителитъ на Балканитъ, отъ лесно спечеленитъ прѣзъ 1919 г. победи и чужди земи, сѣ се забравилъ. По стечению на обстоятелствата тѣ почина да играятъ роль, коедто жалка, толкова и отвратителна на народъ, който е призванъ да върши само велики дѣла, достойни за неговото историческо минало. Историата и дѣлитъ свѣтъ знае историческото минало на ромънската държава: вѣстето култура — олигархия, вѣстето вѣститане — робство. Така е и днесъ. Робството въ Азия и Африка отдавна не съществува, но въ Ромъния, то е цѣлъ и сѣдство за задоволяване възпитателитъ на една шепя чокон и управници.

Едно отъ най-силнитъ сѣдства за покоряване на тъмната и неформената още, като народъ, ромънска маса е, недоушването и до образование, което ний бапила на съзнанието и човѣшкото достоинство, носи отъ рожене отъ потеничеството и робски верни.

Когато ромънитъ прѣзъ 1878 година се съгласиха да взематъ частъ отъ Добруджа въ замяна на Бесарабия, занариха повече отъ 150 български училища, които сѣ бѣже надигнати надъ пепелища отъ дълги войни и борби, водени между руси и турци, между французи и англичани, ерѣшу руси и др. Червата и най-важната работа, която трѣбаше да направятъ за поощрение на културния

напрѣдѣкъ, бѣше да затворятъ, нецѣлн тѣя училища, да загубятъ всички черкви, да прогонятъ учителитъ и спещеницитъ и да хвърлятъ наизвънъ въ тѣмната на 17. вѣкъ цѣлъ народъ, който е водилъ невиненъ и незанисанъ отъ историчната борба за обоготение и просвѣта.

И ето, загребайки прѣзъ 1913 г. и южна Добруджа, тѣ извършиха същото както въ миналото: прогониха интеллигенцията и прѣвзеха училищата на полицейски домове и конюшни, защото българскитъ народъ е варварски, защото — не бина да се допуска, народа въ загребаната земя да стои по-високо въ културно отношение съ народа — побидителъ.

Добруджа имаше население, което даваше 93% грамотни, а Ромъния само 54%. — И тази грамотна маса, която има свое оформено схващане за демократизмъ и народни свободи, тѣ некавъ да я обезличатъ и прѣравнятъ съ себе си. За тази цѣлъ щомъ нахлуха прѣзъ мѣсець Декември въ Добруджа тѣ почнаха да затварятъ училищата. Закрити сѣ само въ добришка, курбунарска, бѣчишка и силнстренска околии 218 и словомъ двѣстъ осемнадесетъ, цѣрноначални училища, прогимназии, и Силнстренскитъ мъжки и дѣвически гимназии, по такъвъ начинъ се отнема правото на посече отъ 80,000 български дѣца да се учатъ на ма-

терния си езикъ.

Благодарение на английскитъ и италиански окупационни власти въ Добричъ прогимназитъ и основнитъ училища занариха учебната 1918/19 год., обаче сѣга училищата сѣ закрити.

Ето така сѣятъ култура, културопрергитъ отъ 1913 год., които не изпускатъ случай чрѣзъ печата си, да некавъ да нахлуятъ въ България да внесатъ омиротворение въ спѣкойно чаканя, рѣшенята на Мирната конференция български народъ, и не изпускатъ случая да ги прѣдставятъ за най-безподобни варвари, безъ културни начинаия, на великитъ борби за свободата братството и равенството, потомитъ на френската революция сѣ въ насъ, сѣ въ Добруджа, и виждатъ кой е варваритъ и кой не. И азъ сѣ обръщамъ къмъ тѣя достойни синове на великия и сребодоблюбва Франция: Моля ви въ името на великитъ принципи, за които се бориха и мрѣха по барикадитъ нашитъ дѣди, направятъ анкета и приковете на позорния, стѣдбъ смутителитъ на обществения редъ въ Европа, и сѣ това ще допринесете твърдъ много за освѣтление на обстоеното мнѣние въ свѣтъ.

Французи! вижте ги, тѣ сѣятъ култура — по култура, която отнема съществуването на цѣлъ народъ.

Още за бандитъ въ Добруджа. Убитъ българинъ

(Кореспонденция отъ границата).

Ходятъ отъ село на село и разучитъ отъ населението чрѣзъ тѣхнитъ си добри платени агенти, кой какво има да търси отъ въкой българинъ. Така на 12 августъ отидна една банда въ селото Висѣтъ и, тутраканско, където излиза една жена, вдовица, мъжътъ на който сѣ билъ изгубилъ на 19.6 г. Изгубването на нейния мъжъ станало по следния начинъ: Когато бѣгали отъ сѣдбо си, прѣзъ време на сражението на войскитъ, цѣлото българско население е бѣгало къмъ България, а той оставилъ жена дѣца и драгналъ къмъ ромънитъ. Така сѣ Костадинъ Холевъ. Ромънитъ сѣга потърели своя приятель Костадина, нѣма го. Набѣгъ. Залавятъ Ив. Недѣлчевъ на нивата си като сѣ работи. Задигватъ го отъ рѣцѣтъ на съпругата му и четиритъ му дѣцата и въ сѣдѣтъ плачъ и ридания го откарватъ за с. Асѣткой и изтезаватъ по най-зѣрски начинъ, най-послѣ го намиратъ на поприя дѣнь *убитъ на улицата*. Така! Още една жертва на „културната“ ромънска полиция. Иванъ Недѣлчевъ остави жена сѣ 6 малолѣтни и немощни дѣца, братовица, вдовица сѣ едно дѣто и старъ баща, Нидѣлко Русевъ, бѣга емигрантъ въ Кемаларъ. Трупътъ на убития стои съ

дни неприбранъ и разложенъ.

Въ с. Сърджиляръ, тутраканско, прѣзъ нѣколко дни отидатъ 13 души бандити. Върватъ сѣ въ къщата на емигранта Костантинъ Ганю и тършуваатъ вѣдомъ за да търсятъ Костантинъ. Въ резултатъ намирили единъ костюмъ българска жанларска униформа на старъ пол. егр. (дрехитъ сѣ на Ганю Костадинъ, който е билъ такъвъ въ Тутраканъ). Следъ това велико откритие, намиратъ жената Карамфилъ. Ганчева и й отиди едно прасе, за което хвърлили 10 лева, следъ това отидатъ въ сѣдѣнитъ къщи, и отъ тамъ каквото намирили, задигнали, вземали и си отивали. На втория дѣнь хората ниждатъ стрѣжарскитъ дрехи на Ганча облячени отъ единъ типъ, който сѣ разхожда изъ селото сѣ още 8-11 души. Венчки тѣя хора облячени сѣ български войнишки дрехи ходятъ да разчитватъ работницитъ по полето за нахождението на ромънската банда.

Ето кой е бандитъ, Ето кой сѣ тѣя четници които пълнятъ Добруджа. Мислятъ ли, съседитъ романи, че ще отидатъ много далечъ съ това? Българското добруджанско население ще търпи всички типове, да сѣ гърятъ сѣ честита му и свободата му, обаче всѣко търпение има и свои край.

П. Черневъ.

Четете вѣстникъ „Добруджански гласъ“

Д. Кацевъ Бруски.

Опълченци.

Продължение отъ брой 8.

Абортъ какво да правимъ?.. зададе въпросъ единиятъ, който сѣвече дърва, остави сѣкирата, напълни луличката, прихитѣна до дървника и продължи. — Сама е, горката. Мъжъ е. Дѣцата дребни невръстни. Хлѣбъ ли да опече, добитѣтъ ли да прѣвмеда, дърва ли да насече, пещъ ли да запази, дѣчура ли да пази или кое да изврши?.. нѣ е женска работа ки. Ама на, войни. Виновно ли е, че сѣ е сторилъ война. Не е година не е дѣнь. Къдѣ ще му палѣе край. Имала мъжъ и той войникъ. Неприятель, дѣто сѣ рѣкло врагъ, ама човѣщина е то. Или и ний сме ги оставили дребни-пепелчуки, самъ жѣни. Ама тамъ друго, нѣ е, като тукъ. Тукъ дѣто сѣ рѣкло бойно-поде. нѣ е за жена. Къмъ насъ тихо такава и да работишъ, безъ

страхъ за сѣикото, а тукъ? На таманъ зѣмѣто хлѣбъ, дѣцата излѣзали на двора пушка пропускали, гранати затрѣскали и кое да гледа, хлѣба ли или дѣцата. Намѣрили сме се, човѣщина го изнека. Да помогнемъ отъ малко маждо. Заранъ, други дѣнь като сѣ върнемъ отъ поизцията ще докарваме пѣкъ сноцята, па ще увѣемъ да прѣберемъ на жѣвѣта. Сама е. Какво да сѣ прави. Намѣрили сме се. Война, не е като война ки. Люта такава мръсна пушната.

Ето на: колата и тѣ разнебитѣ. спичитъ едно прѣврѣване нѣма да изтраятъ, и за да ме увѣри, че дѣйствително нѣма да изтраятъ другиятъ опълченецъ остави дребнитъ сѣчки и удари съ здравата си мазолѣста рѣка по прѣдното колело. Ако не сме ний то горко ний. Сама е не-

мощна жена, здрави и прави смѣрѣнитъ нѣма да ми сѣ изодатъ, па и на Бѣга е драго оти помагаме, каза и пакъ дигна сѣкиритъ ги набути въ устата на пѣща, отъ където излизаха гримадни пламъци и джѣкѣ навѣса.

Азъ занекавъ прѣдъ тѣя души на опълченцитъ. Какво да ги цитамъ още? Какво да говори сѣ тѣхъ? Не о ли достатъчно говорено и обяснено ва менъ и за всички тона човѣшко отнасяне на нация войникъ сѣрѣмо сѣмѣйствата на враговетъ си? Елики следъ другъ въпроси сѣ, редатъ въ главата ми и азъ не чакахъ отъ никого да ми отговори на тѣхъ. Азъ знамъ отговора. Чувалъ съмъ го единъ път. На всички въпроси сѣ отговаря и щѣ сѣ отговаря само съ една единичка дума, която сѣдѣла всичко то тѣя дума излѣзла отъ устата на въкой ромѣнка или ромѣнецъ има своето високо значение, защото, единъ драгъ когато отговори сѣ трѣбнетъ думата „Българинъ“ и очитъ заблѣстятъ отъ благодарностъ, въски чувствуватъ че не е само бездушно понятие, а сѣ съдѣжане: душа, чувства

и доброта, които сѣ палина чистосърдечно, безплатно и мило, като многоочакванъ дѣждъ следъ дълго сунѣ. Каква по голѣма награда отъ тѣя да прѣвѣлинишъ душата и сѣрдцата на враговетъ си сѣ спомени отъ благодарностъ и умиление? Има ли по възвишени чувства отъ тѣя да сѣдѣшъ пострѣжнитъ си, даке и въ врѣме на война, къмъ едно: да бѣдѣшъ човѣкъ, който знача божитъ закони?

Следѣто почна да наклонява къмъ западъ и врѣме бѣше да си отивамъ. Възхъ си обоготъ отъ Чичонитъ, които сѣ особна редностъ бѣха вече развалили колата и я прѣстѣвляваха за поправка. Снощи ще каратъ. Жената е сама. Двѣтъ дѣцата дойдѣха, носени отъ баба си. Тѣ сѣ радостъ посѣдѣха къмъ двамата другъ сѣ сноитъ мажки рѣчини и некаха милувкитъ ний.

Чичо. Чичо. Заника по голѣмото и като сѣ сѣбѣ съвободно на земята затича къмъ единия и обви рѣчинитъ си около мѣната му, по сѣдъ зѣмѣта дѣвъ цѣлувки по бузитъ му и започна да засуква дългитъ му.

Положението

Българската делегация в Париж ни съобщава новината, според която г. Уилсонъ, застаналъ твърдо на първото си гледище, обявява, че източна и западна Тракия трябва да бъдат интернационализирани. Удара, следователно, нанесен на гръцката мегаломания е доста тъчно силен. Той разби на пух и прах надеждите на Венизелоса за велика Еллада. Ще изпълни ли той задачата си — да напусне конференцията като протестъ против упоритостта на Уилсона, с която, защищавайки правото и истината, американският председател иска да реди свѣта по новъ път, ние не знаемъ. Гърци, сърби и ромъни се коалираха, за да защитават поплътна ненаситната си жажда къмъ заграбване чуждото. Ще видимъ какво ще ни донесатъ близките дни. Ние все още вѣрваме въ великата мисия на свѣтовната демокрация.

Манифестътъ, който недавна издодоха новоизбраните депутати на обединената социал-демократическа партия и делегатите на висшия партиен съветъ къмъ българския народъ, прави впечатление съ яснотата на позицията, която заема, следъ заседанията на свѣта. Тая позиция гласи: „Партиите от дѣсно съ се показали неоправими лицемѣри и алчници, неспособни да разбератъ нищо отъ духа на новото време и да отстъпятъ прѣдъ неговите повеления“.

Но българското гражданство пита: какви по-крупни реформи съ били предложени отъ лъжливи и отхвърлени отъ дѣлните партии? То пита още нѣщо: защо социалистическата партия и днесъ върши съвмѣстна работа съ дѣлните партии, когато послѣдните били „неоправими“, „неспособни“ и пр. Срѣщаме се съ едно противорѣчие, което буди удивление и налага

обяснения.

Часть отъ европейския печатъ продължава да говори върху необходимостта отъ прѣки прѣговори между Ромъния и България за Добруджа. Ромъните гледатъ на тия подканвания за прѣговори и, естествено, по-интересно и по-интересно. Тѣ не сѫ наклонни да прѣговарятъ за една чужда тѣмъ област, която и въ миналото си и днесъ изнемогва подъ тѣхните лапи. Споредъ насъ, единствената база за прѣговори е — Добруджа да бъде свободна. Разбираме цѣла Добруджа. Съ никакъвъ дѣлежъ добруджанци не ще се помирятъ. Тѣ сѫ достатъчно силни, за да могатъ сами да нареждатъ работите си. Противното на това желание ще съставлява не съживяне съ миналото, а поставяне по-дебели грѣди подъ неговия строежъ.

Хиляди рецепти се прѣдлагатъ срѣщу засилващия се съ всѣки новъ денъ курсъ на скъпотията. Отъ 3 години насамъ ние само съ рецепти се занимаваме. Хиляди килограма мастило се изля, стотици и милиони килограма хартия се изписа само въ рецептно разрешениѣ тѣ болни въпроси. Ще се укува ли още? Не. Трѣбва да се ликвидира съ досегашната система и вмѣсто нея българското гражданство иска да види дѣла. Поне сега лѣвитъ сѫ 7, срѣщу 3 въ министерския съветъ. Тѣ иматъ подавяющето болшинство. Опасно е да се създаде убѣдението, че и дѣсни и лѣви се на прѣварватъ въ умыванията си за смѣтка на широките обществени маси и че котерийността още бушува между висшите стѣркове на обществото, повикани да служатъ на неговия, нужди и интереси.

Изъ страданията — — на Добруджанци.

Силистренско.

Отъ с. Голубина-Атмаджа пристигна Петъръ Давидовъ 30 годишенъ и разправя: На 24 августъ една ромънска банда отъ турци и ромъни около 10 души, въоръжени, се явиха въ нашето село и околните села. Заловиха Райчо Неденъ, съенпахъ го отъ бой, за да каже, къде му е била пушката, съ която е слу-

жилъ като български горски стражаръ. Следъ това откарнахъ нещастника въ неизвестностъ. Заловиха също и жителя Стефанъ Железовъ, отъ когото дирѣха войнишка форма. Следъ като го съенпахъ отъ бой, отиватъ въ къщата му, разхвърлятъ Арехитъ и намиратъ едно изрѣцалче отъ български воененъ шаекъ. Тогава подлагатъ и жена му на изтезания и

унищали мустаци.

— Каква по-голяма наградъ отъ тия дѣлѣцѣли отъ тога дѣте на врагъ, за тѣхните грижи по тона разнебитено семейство отъ войната.

Когато се върнатъ по домовете си и заспватъ въ миръ, тѣхните старчески дни и нощи ще се посвѣщаватъ отъ милитѣ видѣния на тѣхъ жени и дѣца, които сѫ получили милука отъ тѣхните груби рабѣ и душѣ спокоемо ще дочакатъ Богъ да ги прибере при себѣ си за отплата на тѣхните добрини.

Когато отидохъ при другарите си, тѣ бѣха се качили въ каруцата, които напълнили до горѣ съ слама и сѣна. Дивната здрави коня скоро я понесоха по бѣлия друмъ къмъ Кашла и когато слѣзните заебана задъ Никодимелскиятъ извѣншания ние бѣхме надъ село Катарой, което се простираше на кръстъ прѣдъ насъ въ сѣна фашерна мѣла. Крани мулѣха, конѣ цѣлѣха а двасѣхъ нѣкъдѣ къмъ Дивналия пунитъ заспори тѣжъ, посѣлъ глухо настѣгна въздуха отъ топовенъ гърмѣжъ, послѣдванъ отъ още много

други. Наблюдавахъ нощъ и руситѣ некаха да кажатъ:

— Знайте, че ние стоимъ на поста си.

Ала нашитѣ мѣлчливо впишатъ погледа въ синената на своитѣ орлови очи и пазѣтъ както Люциферъ прѣдъ вратите на ада.

Срѣща гермежитѣ. Затишие почна да настава въ селото, а дълбоко въ менъ, въ душата ми кънтятъ гласоветъ на опѣлеченитѣ и азъ съмъ благодаренъ на провидѣнието, че не е покавруло нашата душа. Кадѣто и да идемъ, въ война или миръ, ние сме си все български и такива ще си останемъ: добродушни чичовци на които ще се даряватъ дѣтски цѣлулки и мили благодарствени погледи отъ сѣмни врагове.

с. Катарой, 1917 год.

августъ 15.

**Българи,
не забравяйте Добруджанските бѣжанци.**

бой. Нещастната жена е родилка на 7-8 дни и днесъ се намира въ ужасно положение. Отиватъ въ дома на Вербанъ Ивановъ да дирятъ пушката, обаче Ивановъ ухваща това и сполучилъ да избѣга. Отъ обиска нищо не се указа въ дома му. Домашнитѣ на Давидъ въ му съобщаватъ, че и него дирятъ за нѣкъква пушка. Той сполучилъ да избѣга. Нищо не е намѣрено въ дома му. За всичко това е виновникъ горски стражаръ Ованесъ Иосифовъ отъ гр. Силистра, сегѣ гор-стражаръ въ селото. Добъръ е да се знае, че този типъ не веднѣжъ е извършвалъ тѣхъ дѣния. Това сѫ „българскитѣ“ комитѣ, съ които ромънската властъ постоянно се занимава.

с. Кеманларъ, 26.VIII. 1919 г.

Прѣдава: Петъръ Давидовъ.

1) Прѣди лѣтъ седмици ромънитѣ залавятъ жителя Цони Русевъ отъ с. Айдемиръ и го откарватъ въ секцията, дѣто, следъ като го набиватъ добръ, полицията го изважда съ нѣколко стотипи лева, взематъ му желязната каруца и единъ желязенъ плугъ. Добъръ е да се знае, че това станало по донесение на Сидоръ Яцифловъ, кметски наместникъ на село Татарница, назначенъ отъ ромънската властъ.

2) На 21 августъ ромънитѣ нападатъ селото Голубина-Атмаджа. Бандата е бродяла двадесетъ души, водени отъ поручикъ Александреску, отъ гр. Струмица. Заловили и изтегнавали жестоко всрѣдъ селото жителитѣ: Минко Железевъ, Юрданъ Железевъ, Петъръ Божковъ и синоветъ му Атанасъ и Юрданъ, Димитъръ Г. Сгодевъ, Борисъ Пенчевъ и Тоневъ, Г. Златевъ, В. Рачевъ и Р. Христовъ; изтегнавали също и женитѣ на Маринъ Георгиевъ, подъ прѣдлогъ, че криеатъ пушки. Застаили всѣки да си набави портрета на кралъ Фердинандъ и при втора проверка, който не си го е набавилъ, явно по бѣде изтезаванъ, ако се случи нѣщо съ бандата ще бѣдатъ пакъ отговорни.

3) На 24 т. м., следъ обѣдъ, ромънска банда напада селото Капаклий, силистренско, измежду бандата е имало горски стражари отъ околните села, турци около 12 души. Започнали да гърмятъ. Селенитѣ се разбѣгватъ. Подробни свѣдѣния още ни липсватъ.

4) Накѣтвено е жителъ Колю П. Дичковъ отъ с. Патракий, Тутраканско, отъ единъ турчинъ, че ужъ ималъ пушка. Изтезаватъ го грозно изранятъ го и го откарватъ въ Силистра. Какво е станало съ него, не се знае.

5) На 21 августъ ученика отъ II гимназиаленъ класъ Кирилъ Па. Златевъ, отъ гр. Силистра, 17 годишенъ, го залавятъ, жестоко набиватъ съ присладичъ на пушките си и съ втрзани рабѣ, окованъ въ вериги, откарватъ го въ неизвестностъ. Задено съ трима турци и една българка, имената на които още не се знаатъ.

с. Кеманларъ, 27.VIII. 1919 г.

Съобщава: Д. Д. Боевъ

Бѣжанцитѣ, съобщаватъ, че всѣки денъ минаватъ Дуна по 30-40 ромънски войници, които веднага заминаватъ по селата и къмъ границата. Терорътъ отъ денъ на денъ се засилил. Съ идването на новитѣ, грабедите се увеличаватъ, а населението е въ трепетъ. Разнасятъ къщи, взематъ прозорци, врати и другъ материалъ и отнасятъ го въ Каларашъ. Разнасятъ казармитѣ и материала складиратъ. На всѣки бѣжанци взематъ хранитѣ и раздаватъ ги на придошлитѣ гладници, „ветерани“, които яматъ свѣршекъ. Ежедневно прѣкарватъ добитѣкъ оторѣща.

Н. Нѣсовъ.

ХРОНИКА

— Паметни дати за свободата на Добруджа. Отъ 2 септември рѣзко текътъ славнитѣ дати отъ добруджанската епопея, тѣкмо прѣди 3 годишната озира съ свобода Добруджа.

На 2 септември братската ни армия освободи *Акаданларъ и Куртз-Бунаръ*.

4 Септември освобождението на гр. *Додричъ, Балчикъ и Каварна*.

6 Септември прѣвземането на *Тутраканъ*.

На 9 септември е падането на гр. *Силистра*.

— Нови щедри дарения за Добруджа бѣжанци.

1. Застрахъ Д-во „България“ 1000

2. Застрахъ Д-во „Балканъ“ 500

3. Отъ българските ученици, събрали отъ дадена вечеринка 450

4. Г-жа и Г-нъ Генералъ Вучеви 1000

5. Кантора А. Механджиеви 200

6. Д-во „Витоша“ 100

7. „Фондова Банка“ 100

8. Банка „Съединение“ 200

9. Д-во „Свѣтлина“ 300

10. Д-во „Орелъ“ 300

11. Д-во „Български Лойдъ“ 200

12. Д-во „Марица“ 50

13. Д-во „Нафта“ 200

Върховниятъ Добруджа. Комитетъ благодаръ на всички за тѣхната готовностъ да подпомогнатъ нещастнитѣ добруджански бѣжанци.

— Добруджа завзета отъ ромънски войски. Телеграфиратъ ни отъ Ряхово, русенско:

Пристигнаха днесъ бѣжанци отъ Тутраканъ, съобщиха:

Вчера 5 септември, по обѣдъ въ Тутраканъ е приианалъ прѣвъ Дунава единъ полкъ ромънски войски, вѣроятно, 36 полкъ, понеже на 2 то го въ града е било разгласено съ барабанъ, гражданитѣ да почистятъ улицитѣ и да излѣзатъ за посрѣщане на войскитѣ. Полкътъ се отпразнава за казармитѣ. Осъщо сѫ слѣзали единъ батальонъ санитарни или ловджийска команда. Арестували сѫ двамата синове на бѣжанецъ отъ Тутраканъ, Георги Змеевъ и откарани къмъ Силистра, а жената на бѣжанецъ Тодоръ Купаровъ отъ Тутраканъ, заедно съ други жени е откарана въ Кюстенджа.

— Мѣста за учителитѣ прогонени отъ Добруджа. За първоначални учители: Бургаски окръгъ 8, Одрински 47, Гюмюрджински 70, Струмишки 67. Които желаятъ да учителствуватъ, да се обърнатъ къмъ съответнитѣ инспекции. За прогимназиални учители: Врачански окръгъ 16, Русенски 10, Бургаски 1, Кюстенджиски 5, Пловдивски 2, Търновски 4, Пазарджики 8. Прогимназиалнитѣ учители да подадатъ заявления до министъра на Просвѣтата, чрезъ Добруджанската организация въ София. Всички да указватъ семейното си положение, за да се иматъ прѣдъ видъ.

— По искание на Върховния Добруджански Комитетъ, Българ. Червенъ Кръстъ е направилъ постѣпки прѣдъ международ. комитетъ на Червенъ Кръстъ въ Швейцария, да може по-скоро да се повърнатъ изпратенитѣ и несправедливи суми на интерниранитѣ въ Молдова добруджанци. Върховния Добруджански Комитетъ кама всички добруджанци, които сѫ изпратили суми да явятъ, писмено, незабавно въ организацията, каква сума сѫ изпратили, кога и точния си адресъ.

— Пладнешки обирници. Секретаръ Биринкитѣ на Юсе Андѣнската община задигналъ отъ Юрданъ Георгиевъ 700 лева, а отъ Колю Иванъ 300 лева, понеже били „негови“.

Отзива за „Добруджански гласъ“

Въ вѣстникъ „Добруджанско слово“ брой 38, който излиза въ гр. Варна, намиръме слѣдното:

Отъ павѣстно време излиза въ София вѣстникъ „Добруджански Гласъ“. Добруджанци четете единъ отъ вашитѣ най-големи защитници!

